

ZPRÁVA KOMISE PRO ZŘÍZENÍ ÚSTAVU PRO ČESKOU LITERATURU ZA ROK 1947.

Komise, složená z členů III. třídy: min. rady K. Hrdiny, prof. J. Mukařovského, A. Pražáka, B. Ryby, K. Svobody, F. Šimka, J. Vašici, F. Wollmana a kooptovaných nečlenů: prof. J. B. Čapka, J. Dolanského, A. Grunda, K. Krejčího, v několika schůzích pracovala o „Organisacním řádu Ústavu pro českou literaturu“, který diskusí ve třídě i přímou informací nemocného prof. Pražáka spěl dohodou ke konečné podobě. Znění „Organisacního řádu Ústavu pro českou literaturu“ bylo jednomyslně schváleno na třídní schůzi dne 11. června 1947.

Ant. Grund,
jednatel komise.

Organisacní řád

Ústavu pro českou literaturu České akademie věd a umění.

Rozvržení úkolů Ústavu a z nich vyplývající vnitřní jeho uspořádání, vzešlé z návrhu komise III. třídy České akademie věd a umění a schválené usnesením téže třídy i správní komise Akademie.

Obečné úkoly Ústavu jsou:

1. organisovat českou práci literárněvědnou, to jest literárně dějepisnou a theoretickou i methodologickou;
2. připravovat pro tuto práci materiál, t. j. shledávat jej, pořádat, po př. i vydávat;
3. provádět zkoumání, zejména taková, která vyžadují kolektivní spolupráce a zvládnutí velkých rozloh materiálu;
4. bdít nad díly spisovatelů zemřelých, jejichž literární odkazy nepožívají již zákonné ochrany, bude-li takovýto úkol České akademii věd a umění svěřen;
5. vydávat práce buď vzešlé přímo z Ústavu nebo z jeho podnětu: edice, soubory materiálu, sborníky monografií a jiné práce kolektivní i individuální; dále pak vydávat zprávy o činnosti Ústavu, kde by byly

publikovány drobnější práce vzniklé v souvislosti s Ústavem i zveřejňovány předběžné plány jednotlivých kolektivních prací, jež by Ústav hodlal podniknout atd.;

6. organisovat diskuse týkající se problémových oblastí v Ústavu zastoupených; cílem takových diskusí by bylo podněcovat vědecké styky mezi pracovníky Ústavu, ostatními pracovníky v příslušných vědách i vědeckým dorostem a udržovat v podvědomí badatelů aktuální problematiku těchto vědních oborů;

7. podněcovat styk české literární vědy s badáním jiných národů, zejména slovanských (výměnou publikací, společnými pracemi, přímou pracovní účastí cizích pracovníků v Ústavu a naopak delegováním pracovníků Ústavu do příbuzných ústavů jiných národů atd.).

Hlavním zřetelem Ústavu a hlavním materiálem pro jeho práce bude, jak označuje již jméno Ústavu, česká slovesnost. Je ovšem třeba, aby při tom cesta k literaturám jiných národů zůstávala otevřena jak pro zkoumání literárně historická (styky české literatury s jinými), tak i pro badání literárně theoretická (otázky srovnávací metriky, otázky literárních rodů a druhů, mezinárodních literárních směrů atd.).

Vzniká však tímto způsobem problematika nejen velmi rozsáhlá, ale i značně různotvárná a jeví se potřeba, aby Ústav byl rozdělen ve tři samostatné odbory, a to:

- A. odbor pro dějiny české literatury,
- B. odbor pro styky české literatury s literaturami jinými,
- C. odbor pro theorii literatury.

Odbor pro dějiny české literatury je nejužší spjat s vlastním úkolem Ústavu českým písemnictvím, jak už naznačuje shoda jeho názvu s názvem Ústavu. Podrobnější nárys jeho úkolů je takový:

1. Veškeré badatelské úkoly české slovesnosti v nejužším slova smyslu, čítaje v to i zkoumání literárně psychologická a sociologická ve vztahu k úkolům českých literárních dějin.

Sem patří i zkoumání literárních památek staroslověnských, latinských a jiných českého původu; k tomu se druží i organisace kolektivních děl literárně-historických: sborníků vztahujících se k jednotlivým básnickým osobnostem a jejich dílům, po př. i kolektivního zpracování celých dějin české literatury.

2. Vydání české literatury v přesných kritických vydáních, a to jak literatury rukopisné, tak již tiskem vydané; k tomu úkolu se zcela přirozeně pojí i dozor nad edicemi ze starší literatury vůbec, jak o něm byla řeč při obecných úkolech Ústavu.

3. Zapisování, sbírání a vydávání veškerých výtvorů ústní slovesnosti: zde by byla nutná spolupráce s Ústavem pro lidovou píseň, s vědeckými ústavami fakultními a se Slovanským ústavem jako majitelem nejrozsáhlejšího archivu české a slovanské ústní prózy.

4. Sledování a vydávání literatury regionální.

5. Shromažďování, třídění a po př. vydávání biografického materiálu, týkajícího se českých spisovatelů (životopisná data a dokumenty, paměti, korespondence).

6. Pořizování opisů a fotografií těžce přístupných bohemik z domácích i cizích knihoven a archivů.

7. Praktická výchova editorů a s ní spojená výchova paleografická.

8. Organisace práce spojené s vydáním podrobného biografického a bibliografického slovníku české literatury.

9. Bibliografie české literární vědy, jak roční, tak souhrnná.

Druhý odbor Ústavu pro českou literaturu je určen *zkoumání styků české literatury s literaturami jinými*. Náleží sem tedy vlastní úkoly srovnávací: látkosloví, thematologie, srovnávací ideografie a srovnávací tvarosloví, především se zřetelem k těmto oblastem:

1. vztah české literatury k literaturám antickým;

2. český vliv na církevněslovanské písemnictví a vztah církevněslovanské vzdělanosti k českým zemím;

3. vztah latinské literatury středověké a novověké k české literatuře a k českým zemím;

4. vzájemné vztahy mezi literaturou českou a ostatními slovanskými, a to jak s hlediska vztahů binárních, tak zejména s hlediska mezislovanské slovesnosti; v to se počítají i vztahy mezi českým slovesným folklorem a folklorem ostatních slovanských národů;

5. vztahy mezi českou literaturou a literaturami neslovanskými;

6. organisace soupisu mezislovanských vztahů literárních a příprava příslušného díla methodologického.

Třetí odbor Ústavu pro českou literaturu je určen zkoumání, týkajícího se *theorie literatury*. Úkoly tohoto odboru jsou takové:

1. Zkoumání literárního tvaru a jeho vývoje.

2. Zkoumání látkoslovná a thematologická, směřující ke zjišťování obecných zákonitostí geneze a vývoje látek a temat.

3. Sociologický výzkum literatury směřující k závěrům obecným.

4. Psychologický výzkum literatury, směřující k závěrům rázu zásadního.

5. Otázky literárněvědné methodologie.

6. Zásadní otázky slovesného folkloru.

7. Organisace práce na slovníku literárněvědného pojmosloví a v souvislosti s tím i regulace literárněvědného názvosloví v součinnosti s odborem literárně historickým a komparatistickým.

Vnitřní organisace Ústavu pro českou literaturu.

Rozdělení Ústavu ve tři odbory nevyklučuje případnou pozdější specialisaci. Každý ze tří odborů má vědeckého vedoucího; tito vedoucí jsou navzájem rovnoprávní — postupují ovšem na základě vzájemné dohody, aniž však při tom mínění kohokoliv z nich zásadně převažuje; účel tohoto zařízení je ten, aby se problematika a práce každého z odborů mohla nerušeně rozvíjet podle svých úkolů a svých methodických potřeb.

Kancelářská (nikoli vědecká) administrace Ústavu je ovšem společná všem třem odborům a soustřeďuje se podle volby střídavě v ruku jednoho z vedoucích. Řízení jednotlivých speciálních prací v rámci programu Ústavu může být svěřováno jednotlivým členům Akademie jakožto referentům nebo i příbraným odborníkům mimo Akademii.

Pracovníci Ústavu jsou placeni odborní úředníci buď systemisovaní nebo ministerstvem školství příkazani, vedle nich pak kancelářské síly a síly manipulační v přiměřeném počtu.

Je na konec třeba podotknouti, že Česká akademie věd a umění má již dnes instituce, které vykonávají některé z dílčích úkolů budoucího Ústavu pro českou literaturu; jsou to komise bibliografická, dále komise vydavatelská, komise fotografická a liblická.

VĚSTNÍK

ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ

REDAKTOR

PHDR VIKTOR TRKAL

GEN. TAJEMNÍK ČESKÉ AKADEMIE

ROČNÍK LVI (1947)

V PRAZE 1948

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ